Andorra, un país independent que perd el català

Opinió | 25-01-2026 | 18:21

Andorra

Molta gent a Catalunya creu, de manera ingènua, que Andorra, pel fet de ser un país independent i tenir el català com a llengua oficial única, està automàticament protegida davant la degradació de la seva llengua i cultura. Res més lluny de la realitat. Andorra, com a país receptor d'una forta immigració, s'enfronta avui a una tensió lingüística i identitària creixent i inquietant.

Més enllà del marc legal ?que reconeix el català com a llengua oficial i única del Principat?, les dinàmiques demogràfiques, econòmiques i socials pròpies del globalisme condicionen de manera determinant l'ús real de la llengua catalana al país, posant en evidència reptes molt similars als que es viuen actualment a Catalunya.

Segons dades oficials, una majoria molt elevada de la població andorrana és immigrant o filla d'immigrants: fins a un 85% del total, amb graus d'arrelament molt diversos. La població autòctona d'origen andorrà representaria només entre un 10% i un 15% del conjunt actual. En el darrer cens, els ciutadans d'origen espanyol i portuguès continuen sent, respectivament, els col·lectius més nombrosos dins la immigració.

L'any 2025, el país va assolir un nou rècord demogràfic, amb gairebé 89.000 habitants, impulsat sobretot pels fluxos migratoris provinents de l'Amèrica Llatina i d'altres regions. Aquestes xifres confirmen que la societat andorrana ha deixat de ser homogènia i ha esdevingut ràpidament plural i multicultural, un fet que afecta negativament l'ús, la transmissió i la continuïtat del català, així com la seva cultura i identitat.

Malgrat que el català és l'única llengua oficial reconeguda constitucionalment, això no en garanteix l'hegemonia social. Segons les enquestes d'usos lingüístics, només el 44% de la població té el català com a llengua inicial, una dada que tampoc implica necessàriament un ús habitual. De fet, l'ús del català en àmbits quotidians com el comerç, la restauració o els serveis és molt baix, i

només esdevé clarament majoritari dins l'administració pública.

Per pal·liar aquest desequilibri, el Govern d'Andorra ha impulsat mesures legislatives per reforçar el català com a element d'identitat i cohesió social. El 2024 es va aprovar la Llei de la llengua pròpia i oficial, que estableix requisits de coneixement del català vinculats a la renovació dels permisos de residència i treball. A partir de 2026 caldrà acreditar un nivell mínim (A1) per a la primera renovació, amb nivells superiors exigibles en renovacions posteriors, fins a afectar gairebé tots els permisos cap al 2029. La normativa també obliga a garantir l'atenció i la senyalització en català en sectors com el comerç, el turisme, l'administració i els serveis públics.

Tanmateix, la implementació efectiva d'aquestes mesures és complexa, especialment en un entorn on els interessos econòmics i empresarials depenen en gran mesura d'una força de treball immigrant que sovint prioritza el castellà, el portuguès o altres llengües globals per raons pràctiques i comercials. En aquest context, recentment s'han registrat prop d'un centenar de queixes formals pel compliment de la llei de la llengua, sobretot relacionades amb rètols comercials i senyalització, amb algunes sancions ja imposades.

El factor clau que explica les dificultats per consolidar socialment el català a Andorra és, sens dubte, el model econòmic del país. La seva forta dependència del sector serveis ?turisme, comerç i hostaleria? i la necessitat constant d'atraure i retenir treballadors, sovint amb salaris i condicions ajustades, fa que moltes empreses prioritzin la rendibilitat immediata, oferint serveis en llengües més universals com el castellà, per sobre del reforç de la llengua oficial.

Aquest dilema posa de manifest una contradicció de fons: un país que necessita immigració per sostenir el seu model econòmic difícilment pot imposar polítiques lingüístiques estrictes sense el risc de desincentivar la presència de treballadors o perjudicar l'activitat empresarial. Dit clar i català: les elits econòmiques i polítiques d'Andorra han venut el país a canvi de beneficis econòmics. Aquesta és la realitat crua i dramàtica.

Davant d'aquest panorama, els nacionalistes catalans hauríem de fer una reflexió profunda sobre la situació de la pròpia Catalunya. Un país on entre el 60% i el 70% de la població no és autòctona estricta, amb una llengua minoritària a escala global i una economia completament dependent de fluxos externs, té un problema greu de continuïtat nacional, encara que sigui políticament independent i tingui una llengua oficial única.

Conclusió: la independència política, sense control demogràfic ni un model econòmic propi, no garanteix la supervivència nacional.

Autor: Narcís Oliveres